Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII Ч. 56. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го БЕРЕЗНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 24, 1954. No. 56. VOL. LXII.

ФБІ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВАЛІЗКОВИМИ АТОМОВИМИ БОМБАМИ

Вашингтон. — Федеральне Бюро Інвестиґацій остерегло всі поліційні аґенції в країні, що ворожі аґенти можуть контрабандою привезти малі атомові бомби до ЗДА. ФБІ спокійним тоном подає описи двох таких валізкових атомових бомб, які ворожі аґенти можуть привезти навіть у дипломатичних валізах, які не підлягають контролі, або контрабандою перевезти через широкі кордони ЗДА, які дуже важко контролювати. Ці бомби не може викрити „викривач" Ґайґера, який реаґує на атомову енерґію, бо ворожі аґенти можуть їх сховати в металеві або пластичні захисники, які стримують промінювання плютонія і урану назовні. Ці малі валізкові бомби були б великою загрозою для ЗДА, тому Уряд Іміґрації та Натуралізації повідомив докладно своїх урядовців, щоб були обережні на всякі малі пакунки, які є дуже важкі. Так само поліція повідомлена про ті бомби, щоб могла легко їх викрити. Директор ФБІ Дж. Едґар Гувер заявив, що „це повідомлення сталося з наказу президента Айзенгавера, і про нього знає також Комісія Атомової Енерґії та Крайова Рада Безпеки. Воно не є тільки для вжитку поліції, але про нього треба повідомити широкі кола громадянства, щоб і воно могло співпрацювати при викритті цієї небезпечної таємної зброї ворожих аґентів. Окремі відділи призначені на те, щоб оглядати такі бомби, якщо б їх хтось знайшов. Існують два роди цих бомб. Одна з них може важити тільки 50 фунтів, бо стільки урану або плютонію треба на конструкцію такої валізкової бомби. Ця бомба може мати вид м'якого м'яча, і її може нести одна особа. Другий рід цієї бомби може мати вид маленької бочки з діяметром від п'ятьох до 12 цалів, а 30 цалів завдошки. Часописи подають докладний опис цих бомб, і остерігають, щоб ніхто ні відважувався розбирати ті бомби, бо це небезпечно для життя людей, тільки треба про них негайно повідомити найближчу станицю поліції.

Пропонує спеціяльним апаратом ствердити правдомовність свідків

Вашингтон. — Сенатор Джозеф МекКарті пропонує застосувати спеціяльний апарат, щоб ствердити правдомовність свідків, які зізнаватимуть в Конґресі під час переслухувань у справі конфлікту між ним і секретарем армії Стівенсом. Цей апарат, т. зв. поліграф, занотовує швидкість ударів пульсу, висоту тиснення крови, та віддих людини, яка зізнає. МекКарті вірить цьому способові, але покази поліграфа генерального прокуратора Герберта Бравнелла не вдоволяють. В Сенатській Постійній Слідчій Підкомісії мають початися переслухування у справі непорозуміння між сен. МекКарті і секретаром оборони Стівенсом, яке виникло в зв'язку з справою вояка Шайна, що для нього шукав протекції МекКартів помічник Рой Кон. Республіканські провідники домагаються, щоб МекКарті на час переслухувань у його справі залишив працю в Сенатській Слідчій Підкомісії. МекКарті погодиться залишити на цей час головство в підкомісії, але застерігає за собою право ставити перехресні питання свідкам. Тимчасовий провідник цієї підкомісії сенатор Карл Мундт погоджується з тим, щоб перевірити правдомовність свідків з помічччю поліграфа. Остаточно рішення в цій справі западе пізніше. Переслухання мають початися 23 березня.

Астрономи надіються подвоїти віддаль фотографічного засягу

Вашингтон. — Астрономи твердять, що вони сягнуть в два рази далі у світові простори, коли вдасться збільшити силу фотографічних апаратів при допомозі електроніксів. Ці електронікси дадуть можливість фотографувати зорі, які досі не можна було зловити телескопами. Карнеґі Корпорація жертвує на вдосконалення способів астрономічного фотографування 50,000 долярів. При допомозі електроніксів можна буде сфотографувати такі зорі, які тепер не видно навіть крізь 200-цалевий телескоп, що знаходиться на горі Паломар.

У ЗДА є 3,000,000 нудистів — каже пастор Соєр

Стіґлер, Оклагома. — Промовляючи на зборах в місті Стіґлер, пастор Брекстон Б. Соєр, заявив, що в ЗДА є коло 3,000,000 нудистів. Стейтовий конґресмен Джеймс Фестерман — сказав пастор — внесе на найближчій сесії відповідний закон до стейтової леґіслятури, щоб урядово заборонити нудизм. Цей закон має заборонити продаж журналу нудистів в стейті Оклагома, заборонити табори та колонії, які вони влаштовують у цьому стейті, а також „заборонити жінкам обмежувати свій туалет до двох хустинок до носа і проходжуватися публічно з цигаркою в одній руці, а з пляшкою пива в другій".

В АМЕРИЦІ

● **Науковці з Лідерле лябораторії** в стейті Ню Йорк повідомляють, що куряче яйце відіграє велику ролю в продукції сироватки, якою щеплять проти сказу. До яйця дають віруси сказу, в якому вони розвиваються, і таким чином продукується сироватку.

● **Рой Кон,** що працював як помічник сенатора Джозефа МекКарті, три рази старався дістатися до військової академії, і в такий спосіб уникав військової служби, до якої його покликувано. Згідно з законом, особа, що зголошується до військової академії, автоматично звільняється на один рік від військової служби — на час поки провірять, чи вона надається до академії.

● **Фахівці стверджують,** що продукція кави в Бразилії відбувається такими старими методами, що її постійно бракуватиме на світовому ринку.

● **Пані Айзенгаверова** повідомила, що цієї весни вона обмежує прийняття в Білому Домі. Через свою секретарку вона вже відкликала деякі давніше запляновані традиційні прийняття. До одного товариства секретарка вислала такого листа: „Пані Айзенгаверова дуже жалує, що цього року не зможе прийняти представників вашого товариства в Білому Домі, але сердечно запрошує вас на чай в найближчому 1955 році".

● **В Шікаґо** незабаром продаватимуть вогнетривкі матеріяли з бавовни. Цих матеріялів вже вживають робітники в деяких галузях небезпечної продукції. Вони не горять навіть при 4,500 ступенях Фаренгайта.

● **Сенатор Г. Александер** Смит, голова Сенатської Комісії Праці, заявив, що ця комісія вже цього тижня закінчить проєкт закону про працю, що його запропонував був президент Айзенгавер.

ЕКОНОМІКА ЗДА І ДАЛІ ЗДОРОВА — КАЖЕ ВІКС

Вашингтон. — Секретар торгівлі Сінклер Вікс промовляв в Торонто в Канаді і заявив, що економіка ЗДА і надалі здорова, хоч тепер відбувається пристосування народної господарки до мирного часу після того, як закінчилася війна в Кореї. Але він заявив, що уряд президента Айзенгавера поробить усі можливі заходи, щоб не допустити до більшого обмеження продукції, якщо тільки буде видно, що ці урядові заходи потрібні. Між цими урядовими кроками Вікс згадав грошову політику уряду, зміну оподаткування, заохоту до більшої активности капіталу і в зв'язку з тим більшого числа затруднених, а також на ширшу скалю ведені публічні роботи. Вікс заявив членам Клюбу в Торонто, що він оптимістично дивиться на господарський розвиток ЗДА, бо теперішня знижка продукції і збільшення безробіття відбувається в передбачених межах. Інвестиції на розбудову промислу тільки незначно зменшились в порівнянні з минулим роком, а будівельний промисл починає знову нормальніше працювати, ніж це було в січні і лютому.

ДОМАГАЮТЬСЯ НОВИХ ЗАХОДІВ, ЩОБ НЕ ДОПУСТИТИ ДО ДЕПРЕСІЇ

Вашингтон. — Мейер Кестенбавм, голова Комітету для Господарського Розвитку, заявив, що „найкращою господарською відбудовою є така, яка відбувається сама з себе", а не при допомозі штучних урядових заходів. При цьому він додав, що втручання уряду в цю справу не є конечним. Поліпшення господарського становища не настане завтра, як цього деякі люди домагаються. Воно настане пізніше, можливо аж восени цього року. Ми можемо сподіватися, сказав Кестенбавм ступневого поліпшення, а не наглого скоку вгору. Наша крайова акція проти обниження продукції дуже сильна, сильніша як будь-коли, але її треба ще збільшувати". До цього має спричинитися не тільки плянова акція уряду, але й всі приватні підприємці, які мусять: 1. Вивчати можливості продукції та поліпшувати її способи; 2. Вдосконалювати методи торгівлі та реклям; 3. Не зменшувати видатки на рекляму, якщо почне спадати продаж товарів; 4. Не спекулювати; 5. Розбудовувати фабрики на довшу мету. Щождо фінансових організацій, то вони не сміють зменшувати кредитів, коли обнижується продукція. — Комітет Економічного Розвитку зорганізовано 1942 року, коли група підприємців плянувала не допустити до зниження продукції в роках, що настануть після війни.

„Вічний вогонь" з нагоди 100-річчя Республіканської Партії

Вашингтон. — „Вогонь Волі" запалено перед дерев'яним будинком школи, де 100 років тому, 20 березня, в містечку Райпон засновано Републіканську Партію. Це світло горітиме вічно, як символ американської свободи. Його запалив президент Айзенгавер із Білого Дому в Вашингтоні, натиснувши електричний ґудзик. 6,000 мешканців цього містечка в стейті Висконсін, присутні під час урочистости, зобов'язалися вічно тримати його „живим". „Вічний вогонь" горить у скляній кулі на вершку дерев'яної побудови, що стоїть перед фронтоном малої школи.

Соммерфілд пропонує 6-денний тиждень праці для поштовиків

Вашингтон. — Генеральний поштмайстер Артур Соммерфілд вносить до Конґресу проєкт закону, щоб йому дозволено на затруднення поштовиків впродовж шістьох, а не п'ятьох днів у тижні. Цей закон він вносить для того, щоб Конґрес погодився на пропоновану ним збільшену платню для поштових урядовців, хоч вони й далі працювали б тільки 40 годин тижнево. Соммерфілд хоче розділити 40 годин тижневої праці поштових урядників у такий спосіб, щоб вони працювали не 5, а 6 днів у тижні — п'ять днів по 7 годин, а шостий по 5. Подібні внесення ставив вже Соммерфілд перед Поштовою Комісією в Палаті Репрезентантів, але комісія їх відкинула. Соммерфілд пропонує також зміни у відтягуванні винагороди за ті дні, коли поштовики беруть безплатні відпустки. І цей внесок відкинула вже раз Поштова Комісія в Палаті Репрезентантів.

Проф. Р. Смаль-Стоцький промовляв на святі словаків

Мілвокі, Виск. — В неділю, 14 ц. м. зорганізувала Словацька Ліґа американців національне свято Словаччини, запросивши для англійської промови проф. Р. Смаль-Стоцького з Маркет Університету та відомого словацького діяча з Шікаґо д-ра М. Зібріна. В своїй промові професор Смаль-Стоцький представив вклад словаків у загальнословацьку культуру, змалював їх історію, сучасну трагедію і закінчив словом надії на перемогу їх національних ідей, бо їх справа пов'язана з боротьбою за волю всіх 700 мільйонів поневолених Москвою народів. Зокрема підкреслив промовець добросусідські відносини Словаччини й України. Д-р Зібрін промовляв у словацькій мові і, подякувавши професорові Смаль-Стоцькому за доповідь, згадав, як словаки гостинно приймали й допомагали українським повстанцям пробиватися на Захід, тоді як чехи старалися їх виловлювати і розстрілювати. Він прилюдно назвав ім'я члена Чехословацької Ради, який тепер живе в Америці і віддав під розстріл комуністам українських і польських партизанів. Авдиторія була виповнена народом.

Велика радіова виставка в Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — 22 березня відкривається чотириденна виставка, яку вважають за найбільшу в світі. Її відкриють в Кінґсбрідж Арморі в Бронксі, де на чотириакровій площі виставлять 600 речей, від найменшої трубки до сильної кольорової телевізійної або голосної радіової станції. Всі виставлені речі — вартують 10,000,000 долярів. Ця виставка відбувається кожного року, і вона получена з Крайовою Конвенцією Інституту Радіових Інженерів. На ній будуть інженери з кожної країни в світі, також із країн поза залізною заслоною.

● **170 в'язнів Сінґ Сінґу** дали свою кров для Червоного Хреста. Представники Червоного Хреста відвідують різні організації, звертаючись з просьбою дати кров для потребуючих.

У НОВОМУ ВЕРХОВНОМУ СОВЄТІ НЕМА 23 ДАВНІХ ЙОГО ЧЛЕНІВ

Докладний перегляд листи Верховного Совєту, що його „вибрано" попередньої неділі, виказує брак у ньому 10% давніх членів тієї установи, — звертає на це увагу коментатор совєтських справ в „Ню Йорк Таймс'і", Геррі Шворц. Він покликується з свого боку на аналізу останніх виборів до Верховного Совєту в СССР, що її перевела офіційна Інформаційна Аґенція ЗДА: вона виказала, що між новими членами Верховного Совєту нема 23 членів Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії, дармащо члени ЦК бувають автоматично перевибрані. З-поміж 11 осіб, що їх „чистка" була вже раніше проголошена, найчільнішими постатями були Лаврентій Берія, колишній поліційний диктатор, і В. М. Адріянов секретар Комуністичної Партії в Ленінградській області. З-поміж 12 інших попередніх „депутатів", яких вдруге не вибрано, найчільнішим є Александер Н. Поскрибишев, один із найближчих співробітників Сталіна, найбільш впливова фіґура поза Політбюром. Що сталося з Поскрибишевим і де він тепер — невідомо. Поруч нього не „вибрано" до Верховного Совєту 8 партійних секретарів з різних частин Совєтського Союзу, між ними і М. В. Зєм'яніна, секретаря Ком. Партії Білорусі. Хоч у новому Верховному Совєті є стільки військовиків, скільки їх ще до цього часу ніколи раніше не було, проте нема між ними генерала-полковника П. А. Артемієва, який був командувачем Московської військової округи і членом Верховного Совєту, — нема теж К. С. Кузнєцов, колишньої секретарки совєтських професійних спілок.

Совєтські достойники невдоволені комсомолом

Москва. — „Протирелігійна пропаганда в комсомолі значно послабла і в деяких відділах зовсім припинилась" — нарікає „Комсомольська Правда" з нагоди першого за п'ять останніх років всесоюзного з'їзду комсомолу. Це, зрештою, не одинокий закид. Сам головний секретар комсомолу Шелепін гостро критикував комуністичну молодь не тільки за те, що вона „піддається під впливи релігійної пропаганди", але й за моральний розклад. Він лаяв членів комсомолу, що вони, як ледарі й паразити, швендяють по вулицях і проводять ночі по шинках з такими ж, як вони самі, дівчатами. Вагато комсомольців, каже він, стрижуть собі голови на зразок Тарзана й одягаються, як папуги. Шелепін заповів безоглядну боротьбу з „хуліґанами" в рядах комсомолу і закликав особливо до посилення антирелігійної пропаганди і тіснішої співпраці комсомолу з совєтською армією.

Бльок противників пакту оборонної спільноти

Париж. — Шість різних держав вислали до Парижу своїх делеґатів на дводенний з'їзд противників пакту західньо-европейської оборонної спільноти, що передбачає спільну з німцями европейську армію. На з'їзді прийнято резолюцію, яка рішуче відкидає цей пакт, а зате доручає перевести в цілій Німеччині вільні парляментарні вибори для об'єднання Німеччини, після чого настали б „нормальні взаємини" з Німеччиною. Резолюція з'їзду передбачає „колективний пакт безпеки на підставі роззброєння під наглядом Об'єднаних Націй." З'їзд мотивував своє опозиційне становище до західньо-европейського оборонного пакту тим, що він, мовляв, неминуче довів би до вибуху нової війни. Це був з'їзд не-комуністичних противників того пакту й комуністи не брали у ньому участи, хоч були там їхні союзники, напр., голова лівосоціялістичної італійської партії Ненні, ліві англійські лейбуристи тощо. Депешу з привітом з'їздові надіслали почесний голова французького парляменту Ерріо, німецький письменник Томас Манн кол. лейбуристський міністер Далтон і ін. Усіх його учасників було 150. З'їзд мав переважно пропаґандивний характер.

Вітер розніс попіл з водневого вибуху на 1,600 миль

Токіо. — Науковці токійського університету не виключають, що вітер заніс попіл, який витворився після пробного вибуху водневої бомби на острові Бікіні в дні 1 березня ц. р., аж до самої Японії, себто на відстань 1,600 миль (коло 2,400 км). Своє твердження вони спирають на основі реакції приладів університетської лябораторії. Непередбачені наслідки того вибуху спонукали приїзд до Японії директора охорони здоров'я при комісії для атомової енерґії у Вашинґтоні, Мерілля Айзенбуда. Опозиційна японська преса заявляє, що американські й японські лікарі, які мають у своїй опіці 23 членів рибальського корабля, що потерпіли від радіоактивного попелу після вибуху водневої бомби, — зацікавлені більше науковими теоріями, як здоров'ям хворих рибалок, що їх трактується, як „дослідних кріликів". Японська соціялістична партія заповіла, що вона звернеться до цілого світу із закликом вимагати заборони всяких експериментальних вибухів атомових і водневих бомб, бо вони загрожують життю і здоров'ю невинних людей на непередбачено далекій віддалі від місця вибуху.

Проти пресових обмежень в Латинській Америці

Сан Хуан, Порто Ріко. — Тут закінчились дводенні наради директорів Міжамериканського Пресового Товариства, на яких стверджено, що в 8 державах Латинської Америки немає свободи преси. До цих держав належать: Арґентина, Домініканська республіка, Перу, Параґвай, Болівія, Венесуеля, Колюмбія і Нікараґуа. В резолюції відзначено чотирьох видавців за їхню відважну поставу в обороні преси — одного із Болівії, одного з Еквадору, а двох з Арґентини. Часописи трьох із цих видавців заборонені владою, тільки еквадорському видавцеві дозволено далі видавати свій часопис на інтервенцію згаданого Пресового Товариства. В Домініканській республіці заборонені опозиційні часописи; в Перу можуть появлятися тільки часописи партій, дозволених владою; в решті згаданих держав існує обмежена преса, бо уряд не дозволяє критикувати в пресі його політику. В Венесуелі знесено цензуру часописів під час Міжамериканської Конференції. В Колюмбії ступнево касують обмеження вільної преси.

● **На Формозі,** острові недалеко східнього азійського узбережжя, де зосереджені протикомуністичні китайські сили, досі найбільшою проблемою була малярія. У 1952 році на 10 мільйонів мешканців острова близько мільйона хворіли на цю страшну недугу.

АЙЗЕНГАВЕР ВІРИТЬ У ПЕРЕМОГУ В ІНДО-КИТАЮ

ЗДА ВИСИЛАЮТЬ ТУДИ ДАЛЬШИХ 25 ЛІТАКІВ

Вашингтон. — Передбачується вислати в найкоротшому часі до Індо-Китаю дальші з'єднання 25 бомбардувальників типу Б-26, — повідомлено з Пентаґону. Ті літаки мали б виповнити втрати, що їх зазнало французьке летунство в останніх боях на індо-китайському бойовищі. Це перший конкретний вислід нарад, що їх веде у Вашинґтоні шеф французького генерального штабу, генерал Поль Елі. Він конферував уже з президентом Айзенгавером, шефом об'єднаних штабів ЗДА адміралом Радфордом і секретарем оборони Вилсоном. Ген. Елі переводив в минулому місяці інспекцію військ в Індо-Китаю і конферував з найвищими чинниками в Вашингтоні, яким чином ЗДА можуть найуспішніше допомогти Франції в кампанії проти комуністичних партизанів, що їм постійно допомагає вирядом і всяким воєнним матеріялом червоний Китай, при чому американська допомога не повинна б втягати ЗДА безпосередньо у тамошню війну. Президент Айзенгавер, який позував фотографам разом з ген. Елі, заявив, що в останній світовій війні альянти також переживали неодну важку хвилину, але остаточно перемогли, і він вірить, що також і тепер перемога в Індо-Китаю буде по стороні Заходу. Адмірал Радфорд признав, що коли б Франція попросила додаткових літаків, то ЗДА погодилися б дати їх, при чому він пригадав, що ЗДА вислали до Індо-Китаю в лютому ц. р. 22 бомбардувальники типу Б-26. Зате існують суперечні вістки на тему скількости й ролі американських технічних сил в Індо-Китаї. Адмірал Радфорд заповів був уже раніше, що американські технічно-вишкільні фахівці будуть відкликані з Індо-Китаю в червні ц. р. і тепер висловив думку, що французи не потребують їх більше, як вони є (коло 200 осіб). Тим часом шеф французького летунства в Індо-Китаю ген. Жан Дешо заявив, що з прибуттям нового з'єднання американських бомбардувальників треба буде більше американських техніків, які вишколили б місцевий персонал користуватись тими американськими літаками. У квітні прибуде до Індо-Китаю американський генерал О'Деніель, як командувач тамошньої американської військової дорадчої групи. Ген. Елі назвав теперішню ситуацію в Індо-Китаю, на відтинку фортеці Дієнбієнфу, „похмурою", але водночас підкреслив велетенські втрати, що їх зазнали в людях і бойовому матеріялі комуністи і висловив певність, що комуністи проґрають війну.

Тиша перед бурею в Індо-Китаї

Ганой. — Вже шостий день панує в Індо-Китаї розмірний спокій, що його переривають тільки атаки французького летунства на позиції комуністичної артилерії, на шляхи постачання та на нові скупчування комуністичних сил. Час від часу також комуністи обстрілюють з гармат оборонців фортеці Дієнбієнфу. Французи підвезли багато свіжого бойового матеріялу до фортеці й скинули з парашутами численні підкріплення. Деякі транспортові літаки, що привозили совєтську амуніцію,, пільотували американські цивільні летуни. — Обмірковуючи ситуацію в Індо-Китаї, американські часописи пригадують, що державний секретар Дж. Ф. Доллес ще під час Берлінської конференції у лютому ц. р., передбачав, що комуністи напевне розпочнуть в Індо-Китаї сильну офензиву безпосередньо перед Женевською конференцією. При цьому він покликався на приклад в Кореї, де комуністичний наступ поведено якраз тоді, коли стало відомо про заходи до встановлення перемир'я.

У червоному Китаї продовжується полювання за „шпигунами"

Гонг Конґ. — У провінціях Гунан і Квантунґ арештовано ще коло 40 осіб, обвинувачених в шпигунстві на користь національно-китайського уряду й Америки, при чому 13 з них негайно розстріляно, — повідомило комуністичне радіо. Комуністичні часописи у Пейпінґу пишуть про викриття нової „банди шпигунів" і арештування колишнього командувача націоналістичної китайської армії. Американська й китайська преса на Формозі коментують ті комуністичні вістки як доказ, що в комуністичному Китаї вічно кипить і комуністичний режим тримається тільки терором.

В СВІТІ

● **Папа Пій XII** показався останньої неділі у вікні своєї кімнати від часу своєї двомісячної недуги і благословив 50,000 осіб, що зібрались на велетенському майдані перед собором св. Петра і Ватиканською палатою. Папа втратив за час своєї недуги 45 фунтів ваги і важить тепер усього 100 фунтів. Він перебував, ніким не піддержуваний всього дві хвилини у вікні своєї кімнати.

● **Єгипет і Совєти** піднесли свої дотеперішні дипломатичні місії до ступня амбасад — повідомлено в обох столицях названих держав. Як причину подано бажання „затіснити приязні взаємини". Першим совєтським амбасадором в Єгипті є Данило Семйонович Солод.

● **9-літня Адріяна Беллюччі,** що її дитячий параліч зробив калікою, була обрана королевою на маніфестаційній збірці фондів для італійських дітей, хворих тією страшною недугою, — на американському кружляку „Нюпорт Нюз", що стояв на якорі у Ґенуї. Сама залога склала на цю ціль $700.

● **Світової слави театр „Французька Комедія"** виїздить у квітні на 3 гостинні виступи у Малому Театрі в Москві. Французи ставитимуть 2 комедії Мольєра і драму Корнея „Сид". Декорації вже виїхали до Москви. В „реванжі" до Парижу приїде з виставами московський балет або тамошня симфонічна оркестра.

● **50 урочисто помальованих** автохтонів австралійців, з волоссям насяклим кров'ю кенґурів, поїхали 400 миль із австралійської джунґлії до Порт Лінкольну в Австралії, щоб там відтанцювати свій національний танок перед королевою Єлисаветою II і зрадити їй „тайну" тієї побутової традиційної танечної драми. Це перша жінка, що вдостоїлася чести пізнати ту тайну, під умовою, що вона не виявить її ніякій іншій жінці. Жінок, що випадково дізнавались про ту тайну, те тубільче плем'я вбивало.

● **Англійський кардинал** Ґріффін оскаржив комуністів, що вони творять за залізною завісою „монаші концентраційні табори", що в них запроторюють засуджених духовників, після яких гине всякий слід.

● **Єгипетський уряд вилучив** з публічного продажу одну річ зі збірки старих грошей кол. короля Фарука. Цією річчю є золота 10-долярівка. Такі гроші карбували в 1933 р. у Филаделфії, але ще перед випуском їх в обіг уряд затримав їх і перетопив. Тоді 9 таких монет пропало, 8 віднайшлись, а одна була перепачкована до Парижу і продана Фарукові, що займався нумізматикою. Це найрідкіша золота монета у світі, бо є її тільки 1 штука. Її звернуть тепер ЗДА.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АТОМОВА ЗБРОЯ І АТОМОВА НЕБЕЗПЕКА

Ще досі не маємо повних відомостей про останній вибух водневої бомби в Бікіні на Тихому океані. Але те, що вже знаємо, вистачає, щоб зрозуміти, яка це страшна зброя у воєнному розумінні. До того ж маємо тут до діла з таким засобом нищення, який стає загрозою для цілої людської цивілізації. Бо ж і той дослід, який тепер переведено в Бікіні, ще далеко не останній в нищівному значенні. Вже є готові багато сильніші бомби, не водневі, а такі, що вже мають іншу назву. Незабаром будуть і їх випробовувати. Що це буде за сила, важко собі навіть уявити, коли бомба, що вибухла тому два тижні, була вже в 600 разів сильніша від тої, що її скинено в 1945 році на японське місто Гірошіму. В таких обставинах не диво, що так багато „пророків" заповідає „кінець світу". Недавно появилася книжка американського науковця Герисона Бравна, який, оперуючи науковими та статистичними даними, заповідає ще іншу людську катастрофу, що мала б постати внаслідок голоду та виснаження. Отже, не зважаючи на атомову небезпеку і війну, можлива ще друга небезпека, не менш загрозлива для людства, якщо воно не знайде своєчасно заради і на це лихо. „Не дуже приємна ця книжка до читання, а проте дуже важлива", пише про неї один з визначних критиків, бо вона спирається на дослідах найбільших світових вчених.

Та наша тема „небезпека ч. 1", себто — атомова бомба. Це та зброя, яка допомогла Америці прискорити закінчення Другої Світової Війни і яка могла була покінчити також і з Сталіним та його режимом, так, як це сталося з Гітлером та нацизмом, коли б тодішній провід демократій розумів, що агресивний комунізм ще грізніший та сильніший ворог вільного світу, ніж нацизм та фашизм. Демократії задовольнилися одначе тим, що мають в руках неперевершену й непереможну зброю, яка повинна б не тільки залякати Кремль і стримати його наступ на підбій світу, але й спричинитися до „демократизації" самих Совєтів. Наслідки цього відомі. Совєти не тільки не дали себе залякати, але ще поширили свою сферу впливів новими територіяльними грабежами і викрали при допомозі своїх шпигунів атомової тайни. Правда, Совєти не можуть ще й сьогодні мірятись з ЗДА числом і силою атомових бомб, але головне, що вони їх мають та вдосконалюють і що час працює на їхню користь. Якраз те, що ще є перевага по боці З'єдинених Держав та вільного світу, заставило, на нашу думку, Маленкова заговорити про великі втрати для обидвох сторін на випадок атомової війни, чи навіть про цілковиту загибіль світової цивілізації.

Маленков говорив „як рівний з рівним", себто як представник комуністичного світу, що розпоряджає атомовою бомбою в такій самій мірі, як і демократичний світ. Він уже припускає, і то в противенстві до того, що досі Кремль заповідав, що може загинути не тільки капіталістичний, але й комуністичний світ. Чогось такого, щоб міг завалитись Кремль, в Совєтах ніхто не чув за диктатури Сталіна. Виєснення цього дива, як пише московський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", треба б сподіватись у Женеві, де Совєти з'являться з новими пропозиціями не тільки в справі замирення на Далекому Сході, але і в справі „европейської забезпеки".

Не виключене, що й остання спроба з вибухом нової водневої бомби на Пацифіку також зв'язана з конференцією в Женеві. Американська преса, яка домагається, щоб уряд подав дещо обширніші відомості про цей вибух, одночасно додає, що цей вибух може бути у пляні „політичної стратегії" Айзенгавера. Мовляв, хай у Москві догадуються, що цей вибух означає. Та ж від такої одної бомби, скиненої на якунебудь столицю, ні сліду не залишилося б від неї, пише преса.

Сталін заявляв у 1946 році, що „атомові бомби могли б залякати тільки нервово слабих". Сьогодні Маленков говорить дещо інше, признаючи, що ті бомби могли б знищити також і Кремль. Щось криється за тою зміною! Для нас це тільки якийсь новий кремлівський підступ, якась нова спроба обдурити демократії й вільний світ, які дійсно залякані майбутністю людської цивілізації.

РОЗКЛАД В „ЧЕРВОНИХ" ЮНІЯХ

В рр. 1949-1950 Конґрес Індустріяльних Організацій виключив за прокомуністичні діяння деякі юнії зі свого складу. В момент їх виключення з КІО вони нараховували коло 600,000 членів, хоч проголошували, що об'єднують мільйон робітників. Під теперішню пору членство цих юній зменшилося до приблизно 250.000 осіб.

У згаданих роках усунено з КІО одинадцять юній. З них вісім цілком зникли, злившись частинно з іншими юніями, або втратили своє значення до тієї міри, що в робітничому русі З'єдинених Держав не відіграють жадної ролі. З трьох інших тільки Міжнародна Юнія Прибережних і Маґазинових Робітників на Західньому узбережжі, яку очолює ославлений Гаррі Бриджес, затримала ще свою силу. Вона начислює 70,000 членів, які мають „ліві" нахили, і лише вмілий провід Бриджеса забезпечує працю членам цієї юнії в корабельних доках Західнього узбережжя.

Під охороною Бриджеса існує ще інша „ліва" юнія, а саме Морська Юнія Кухарів і Корабельних Послугачів.

Одначе вона слабшає тому, що мусить іти наввипередки з юнією тієї самої назви, приналежної до Американської Федерації Праці, коли старається дістати контракт на працю. Тому, що голова цієї юнії стоїть під закидом кривоприсяги, якої допустився, складаючи заяву, що він — некомуніст, Крайова Рада Робітничих Відносин наказала перевести нові вибори, і щойно їх вислід вирішить її дальшу долю.

На Східньому узбережжі Бриджес опікується Американською Асоціяцією Комунікації з невеликою кількістю членів. Одначе її впливи дуже змаліли, бо вона не уклала нового контракту з Американською Кораблево-Радіовою Компанією на постачання радіових інженерів.

Друга „ключева" прокомуністична юнія, усунена з КІО — це загально відома юнія Об'єднаних Електричних Робітників, яка охоплює нібито 200,000 членів, хоч справді їх залишилася тільки половина. З нею споріднена юнія Копальняних і Гутних Робітників зі 100,000 членів. Це теж непевна кількість, і знавці признають їй тільки 70,000 членів. Інша сильна юнія з „лівого" бльоку, виключена з КІО це — Робітники Фармерського Виряду, яка приєдналася до Електричних Робітників із застереженням деякої самоуправи. Частина її відділів приєдналася для самоохорони до Об'єднаних Автомобілевих Робітників. Обидві сполучені юнії ще пробують викликати неспокої в робітничому русі, одначе їх вплив значно послабшав.

Найменша, одначе найвиразніше прокомуністична і третя з важливих „лівих" юній, головно в Ню Йорку — це юнія кушнірів. Вона дуже присмиріла, коли її голову, відомого Бена Голда, притягнено до правної відповідальности за кривоприсягу при складанні „некомуністичної заяви". Інші, нещодавно дуже крикливі, хоч малі, ліві юнії, — це Об'єднані Професійні й Бюрові Робітники і Харчові, Тютюнові та Споріднені Робітники. Ця остання юнія вславилася впертим страйком на цвинтарях Ню Йорку. Обидві ледве животіють і не пробують пригадувати про себе ні живій, ні мертвій публіці.

Всі, виключені ще за життя голови КІО Филипа Моррея, прокомуністичні юнії втратили свій розгін негайно після відлучення, бо проти них пішла не тільки Головна Управа КІО, але й Крайова Рада Робітничих Відносин, тобто, на ділі, федеральний уряд. На підставі закону Тефта-Гартлі ця Рада має право вимагати, щоб кожночасний новий виділ юнії склав присягу, що він не є комуністичний, а саме це становить велику перешкоду для „лівих" груп. Крім того, обидві центральні робітничі організації, отже Конґрес Індустріяльних Організацій та Американська Федерація Праці, організують на місце виключених прокомуністичних юній свої льояльні на американськім ґрунті юнії, які поборюють своїх комуністичних противників тим, що стараються в різних підприємствах дістати контракти для виконання робіт своїми членами. Тож, коли члени „лівих" юній бачать, що їм нема користи з дотеперішньої приналежности, вони переходять до „правих" організацій, і так рятують своє особисте існування.

На цьому не кінчиться занепад прокомуністичних організацій. Під впливом найновіших політичних подій, Конґрес застановляється над законами про внутрішню забезпеку і придумує способи точної контролі над усіми лівими елементами. Це спонукує кожного робітника, а головно тих, що прибули недавно з европейської скитальщини, добре розглядатися, до якої робітничої організації їм приступити, щоб не виставити себе на небезпеку депортації або принаймні не попасти в підозріння нельояльности до Америки.

М. Туркало

НЕПЕВНА КНИГА

На американському книжковому ринку з'явилась недавно книга, написана колишнім чекістом Александром Орловим „The Secret Story of Stalin's Crimes" New York, 1953.

Появу кожної праці в англійській мові, що знайомила б американського читача із справжнім обличчям кремлівського диктатора і розкривала б позалаштункові обставини його діяльности, та ще коли вона вийшла з-під пера особи, яка стояла близько до органів комуністичної партії, а що найважливіше — до органів ГПУ - НКВД, треба було б вітати. Тому із зрозумілою цікавістю читається цей великий, аж на 355 сторінок, твір. Книга написана цікаво, і всі міркування та здогади автора здаються логічними. Видно він справді був добре обізнаний з атмосферою, що панувала в Кремлі та в НКВД, і з усіма обставинами, пов'язаними з московськими процесами 1936-1938 рр., що набули великого розголосу по цілому світі і зробили ще загадковішою особу Сталіна.

95% книги присвячено докладному описові перебігу боротьби Сталіна з партійною опозицією. Опис підготови процесів і їх перепровадження, систематичне й нещадне винищування старої „ленінської гвардії", убивство Кірова, доконане з наказу самого Сталіна, а пізніше ліквідація Зінов'єва, Бухаріна та інших старих большевиків, нібито за убивство Кірова, розстріл чекістів, що провадили слідство над ними, щоб не лишилося свідків, — усе це дає яскравий образ безпринципового, жорстокого тирана, маняка - вбивці, що не спиняється навіть перед фізичним знищенням своїх найближчих товаришів і співробітників (наприклад, А. Єнукідзе, земляка, друга дитинства і найулюбленішого приятеля своїх власних дітей, який проводив вечори в їх товаристві, оповідаючи їм грузинські казки), що убив чи довів до самогубства свою дружину Алілуєву (це неясно і для Орлова), що „зліквідував" свого найближчого помічника в організації всіх своїх злочинів — Ягоду, свого по-собачому відданого слугу Павкера і т. д.

У книзі є багато цікавих моментів з побуту Сталіна, які характеризують його натуру: Сталін поцілунком прощається з убитим за його наказом Кіровим під час пишного похорону в Москві, Сталін іде пішки за труною дружини, Сталін висловлює свої інтимні почування ... „Вибрати собі ворога, розсмакувати найменші деталі розправи з ним, відчути насолоду помсти, а тоді піти спати. В світі нема нічого приємнішого!" — казав Сталін (ст. 52).

Орлов ненавидить Сталіна і вважає його відповідальним за багато злочинів, поповнених ним проти комуністичної партії, проти ідей Леніна, проти старих „ідейних" большевиків, проти троцькістів і т. д. Одначе автор майже не згадує основну найчисленнішу масу жертв Сталіна — народ, десяткований, морений голодом, непосильною працею, злиднями, терором, репресіями, нечуваними ніде в світі умовами життя і рабської праці.

Чому ж тільки над долею замордованих комуністів і чекістів уболіває Орлов? Серед усіх згаданих ним жертв сталінського терору, здається, якщо не помиляюсь, є тільки один непартійний — проф. Плетньов.

З усієї книги виразно видно, що Орлов поставив собі завдання показати світові лише те, як кривдив Сталін „чистих серцем, відданих справі Леніна, ідейних" старих большевиків, „героїв" російської революції і чекістів.

Ані словом не згадує Орлов і про національну боротьбу та жертви національного терору. Припустімо, що він, як росіянин, не був і не працював в Україні, не був детально обізнаний з тим, що там робилось, і не дуже цікавився тим. Але він мав би знати про процес СВУ, про мільйони українських селян, заморених штучним голодом, про ліквідацію української інтеліґенції тощо. Крім того, він довгий час працював на Кавказі, отже міг би написати дещо про національний терор у Грузії та в інших кавказьких республіках. Але що це все значить для Орлова у порівнянні з тою кривдою, що її завдав Сталін комуністичній партії? Виходить, що як би не цей кривавий кат, то Совєтський Союз процвітав би під керівництвом „ідейних, благородних, талановитих, інтеліґентних" продовжувачів справи Леніна - Троцького, Дзержинського, Ягоди, Єжова та їм подібних. Мимоволі спадає на думку питання: хто найбільше зацікавлений у поширенні цієї книги?

Книга повна дуже цікавих подробиць про те, як Сталін організував судові процеси проти своїх можливих конкурентів, примушував їх признаватись в усіх фантастичних злочинах і підписувати самим собі смертні вироки.

Згадуючи ліквідацію маршала Тухачевського, Орлов зазначає: „...Я знаю з абсолютно вірогідних і авторитетних джерел, що справа маршала Тухачевського була пов'язана з найстрашнішою таємницею Сталіна, розв'язання якої кине світло на багато дечого такого, що тепер здається незрозумілим ..." (стор. 240).

Великий розділ присвячено в книзі А. Вишинському. Читаючи цей розділ, спочатку можете подумати, що його писав сам Вишинський, щоб виправдати себе і довести, що він не був однодумцем Сталіна, а був лише сліпим виконавцем його наказів. На кожному кроці можна зустріти такі речення: „... роля Вишинського в московських процесах була далеко не такою значною, як усім здавалось ... Він сам сушив собі голову, намагаючись здогадатись, яким способом НКВД удалось зламати волю видатних товаришів Леніна ..." (стор. 327). Вишинський знав тільки одне: що підсудні були невинні ... „Загальна опінія помилялась, називаючи Вишинського потворою, що вбила своїх товаришів. Вишинський ніколи не був другом старих большевиків. До 20-го року він був меншовик ... (стор. 328). „Старі большевики не довіряли йому ..."

Цікаво, хто ж тоді довіряв Вишинському і хто поставив його на такий відповідальний пост? Сталін? І чому Сталін, знищивши всіх, хто організував з його наказу арешти і розстріли, не займав Вишинського?

Але тільки початок розділу про Вишинського виглядає прихильно для нього. Далі вже автор висловлює зовсім інші міркування: "... Вишинський, рятуючи своє життя ... услужливо виконував всі Сталінові бажання та зі шкури вилазив, щоб показати себе відданим його ідеям, і вимагав для всіх підсудних найсуворішої кари. Призначаючи Вишинського прокурором московських процесів, Сталін довів, що він уміє вибирати відповідну людину для відповідного завдання. У цілій країні він не міг би знайти другої особи, яка з таким старанням виконала б покладене на нього завдання" (стор. 339).

Орлов каже, що „большевики були завжди проти індивідуального терору, як методи неефектовної і шкідливої" (ст. 5), а тому, на його думку: „вся історія з відкритими терористичними опозиціями була — міт" (стор. 7).

Чому ці всі активні революціонери і передреволюційні підпільні робітники так покірно підставляли свої шиї під ніж Сталіна і не повставали проти його тиранії? Вони бачили, що Сталін дискредитує справу комунізму не тільки в очах цілого світу, але найголовніше в очах власного народу, для якого вони нібито працювали? На це відповідь є тільки одна: діставшись до високих посад після революції і, скуштувавши солодкого життя, вони порозкладались, втратили свої колишні революційні ідеї. Тепер вони спасували перед твердою рукою одної особи, тремтіли тільки за власне життя і сподівались купити його покорою. З усього видно, що старі большевики навіть не намагались повставати проти Сталіна. Похоже, що Орлов був одним з таких самих, а тому й обвинувачує Сталіна не за жорстокість з народом і за злочини проти народу, а тільки за його злочини проти старих большевиків.

Описуючи Маленкова, Орлов каже: „Я можу сказати, що Маленков не справив на мене особливого враження, коли я вперше зустрівся з ним. Він видався мені ординарним партійним робітником, людиною без революційного минулого і без особливих прикмет, які повинна мати людина, що їй доля призначила бути головою держави. Але яка б не була причина, що Сталін вибрав саме Маленкова своїм наступником, ми можемо бути певні, що Маленков має багато страху і в Кремлі і поза Кремлем: він боїться і людей, що оточують його, і цілого народу, а особливо червоних генералів. Маленков знає з кривавого прикладу свого попередника, що йому доведеться поборювати конкурентів, зраджувати своїх близьких і тероризувати людність."

„Найголовніший конкурент Маленкова — Молотов, — пише далі Орлов. — Якщо Маленков піде слідами Сталіна, ми незабаром почуємо про четвертий московський процес, на якому Молотов признається, що ішов із Заходом проти Совєтського Союзу (стор. 354)."

На останку Орлов зазначає: „Маленков не почне війни, поки не сконсолідує своєї пер-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПІДСОВЕТСЬКЕ КРІПАЦТВО

На сторінках московської „Правди" секретар ЦК компартії України, Кириченко, розводиться про те, як в Україні здійснюється маленковсько-хрущовський „крутий поворот" у піднесенні сільського господарства.

В статті під заголовком „підвищувати рівень організаційної роботи в масах" Кириченко, говорячи про сільське господарство України, зовсім не згадує ні про матеріяльну заінтересованість, ні про організаційно-господарські здібності українського селянства, ні про його працьовитість. Не згадує також ані словом про інтереси та добробут самого селянства, яке становить дві третини всього українського народу.

У своїй довжелезній статті Кириченко розглядає сільське господарство України лише як об'єкт колективізаторської політики Кремля для постачання державі харчових продуктів і сировини. Про самого ж господаря, як суб'єкта прав і формального власника сільсько-господарської продукції та її фактичного творця — про українського колгоспника — Кириченко не написав у своїй статті жадного рядка.

У згаданій статті Кириченко фактично виправдується перед Кремлем за ту нагінку, яку дістала була від нього компартія України у вересні минулого року за партійні недоліки та провали плянів в українському хліборобстві.

У виконанні й перевиконанні кремлівських постанов про піднесення сільсько-господарської продукції, Кириченко всі надії покладає не на українське селянство, а на партійних апаратчиків.

„Успіх діла, заявляє Кириченко, залежить тепер від практичної роботи партійних організацій". А ця „практична робота" партії в українських колгоспах полягає в підганянні колгоспників. Про це підганяння Кириченко говорить дослівно: „В організаційній діяльності партії набувають вийняткової ваги питання — підтягати відсталі колгоспи і цілі райони до рівня передових".

Наслідки такого підтягання, очевидно, не дуже то великі, бо Кириченко ні в одній галузі сільського господарства не назвав середніх величин для всієї України в досягненні продукції на гектар площі або на душу населення. Він промовчав також і про те, скільки саме в продуктах і грошах дістають українські колгоспники пересічно на свої трудодні. Кириченко обмежився тільки тим, що похвалився виконанням і перевиконанням контингентів, зданих державі. Це досягнення Кириченко, звичайно, записує на рахунок заслуг партійних апаратчиків. Але відомо, що виконання й перевиконання" примусових контингентів завжди робилося й робиться за рахунок мізерної оплати трудоднів колгоспників, тобто за рахунок їхнього злиденного існування.

Для здійснення нового кремлівського курсу сільсько-господарської політики Кириченко вимагає посилення партійного апарату в українському селі. Цим низовим апаратом компартія України буде керувати й контролювати всю роботу в сільському господарстві. Членів компартії серед колгоспного селянства України є трохи більше, як один відсоток, а комсомольців серед сільської молоді не більше, як три відсотки.

Для збільшення кількости партійних наглядачів в українському сільському господарстві треба, як заявив Кириченко, перекинути в колгоспи та машино-тракторні станції України понад 9,000 міських комуністів. Цим апаратчикам Кириченко призначає „авангарду й керівну ролю".

Які будуть наслідки такого керування — про це Кириченко обережно зазначає, що „про підсумки ще рано говорити".

Але досвід 25-річних експериментів вказує, що колективізаторська система сама себе провалила, бо сільським господарством України керує „партія і уряд", а не само українське селянство.

„Голос Америки"

бкр

УКРАЇНА І СВІТ У ШЕВЧЕНКОВЕ СТОЛІТТЯ

(Репортаж з газетних вирізок 1913 - 1914 рр.)

(7)

Коло Золотих Воріт відбулися дикі сцени. Козаки галопом пустили коней по пішоходах, б'ючи людей нагаями. Коли їм нарешті вдалося розігнати демонстрантів, залунав спів у бічних вулицях. Поліція і звідти вигнала демонстрантів, але мусіла покликати на поміч ще кінних стражників повітової поліції. Одначе й це не помогло. Коли поліція спиняла демонстрантів на Володимирській вулиці, вони вибухали з новою силою на Прорізній, на Фундуклїївській і т. д.

Потім демонстрації перенеслися на Хрещатик. Тут коло 2-ої години зібралися величезні маси народу. Демонстрація почалася на розі Хрещатику і Фундуклїївської. Публіка поздіймала шапки і зі співом рушила в напрямі Царської площі. Поліція і козаки мусіли пустити в рух нагаї і розігнали демонстрантів. Та в цей час почався спів коло Прорізної, і поліція кинулася туди. За хвилину вона мусіла розганяти юрбу коло Пасажу, а біля „Французького Готелю" дійшло до таких сутичок між поліцією і демонстрантами, що комісари й поліція мусіли витягати шаблі. Коли нарешті деманстрантів розігнано на Хрещатику, вони знову зібралися на Фундуклїївській. Так минув час до 3-ої години.

На місце демонстрацій прибув київський губернатор Суковкін. Він перейшов під охороною поліції по Володимирській і Фундуклїївській вулицях і потім вийшов на Хрещатик. Поліційними відділами керував заступник поліцмайстра А. Ворончук.

Коло 3-ої години розпочалася демонстрація членів російських „національних" організацій... Над вечір усе заспокоїлося. З вулиць усунено відділи козаків, а потім і поліції. Лишилися тільки поліційні патрулі та відділи козаків, що їздили по вулицях...

Загалом під час Шевченської демонстрації заарештовано 76 осіб, з того 4 жінки... Крім заарештованих демонстрантів у поліційних арештах є ще понад 20 осіб, яких арештовано ще перед ювілеєм, під час ревізій.

Другий день українських демонстрацій у Києві

Київ, дня 12 березня 1914. — Дня 11 лютого була річниця смерти Тараса Шевченка. З цієї нагоди повторилися демонстрації на вулицях, але ще в більших розмірах. Уже вранці по високих школах розкинено відозви від загально - коаліційної ради представників високих шкіл Києва, в яких запрошувано з'явитися о 11-ій годині на панахиду в новий римо - католицький костел св. Миколая. Студенти групами почали йти до костелу на Велику Васильківську.

Коло 11 години величезна юрба заповнила пішоходи біля костелу. Щоб розігнати юрбу, викликано кінну поліцію і козаків. Публіка вислала до управи костелу делеґації з проханням відслужити панахиду по Шевченкові, одначе управа відмовилась. Тим часом прибув заступник поліцмайстра А. Ворончук і наказав відсунути публіку до Троїцького базару. Під натиском козаків і поліції юрба відійшла до Маріїнсько-Благовіщенської вулиці. Тут група студентів розпочинає спів. Козаки кидаються з кіньми на пішоходи і розганяють юрбу. На Маріїнсько - Благовіщенській вона знову збирається і починає співати, а поліція знову розганяє її. При цьому заарештовано 10 студентів.

У той час, як відбувалися демонстрації на Великій Васильківській і Маріїнсько-Благовіщенській, збільшився рух юрби і молоді в напрямі до міського театру. Сюди наперед стягнено відділи поліції і козаків... Раптом на Володимирській появився відомий чорносотенець В. Голубєв з невеличкою групою членів організації „Двоголовий Орел", які стали коло Педагогічного музею і почали співати. Демонстранти по другім боці відповіли їм співов „Вічної пам'яти". Чорносотенці почали збивати з демонстрантів шапки. Тоді юрба кинулася на чорносотенців і почала їх бити, так що їм кепсько прийшлося б, якби не поліція, яка прийшла їм на поміч з нагаями і розігнала демонстрантів. Після цього чорносотенці десь зникли.

Подразнена чорносотенцями юрба переходить на Фундуклїївську вулицю і розпочинає спів „Вічної пам'яті". Зі співом вона доходить до Володимирської вулиці. Тут дорогу їм заступають поліція і козаки...

Через якийсь час знову появляються чорносотенці під проводом Голубєва. Вони тримають в руках російські прапори, а потім виносять з крамниці портрет царя й уряджують перед ним „патріотичну" маніфестацію. По другій стороні вулиці збираються українські демонстранти і відповідають співом „Вічної пам'яті". Тоді чорносотенці кидаються на них, і розпочинається велика бійка. Такі бійки вибухають на вулиці Володимирській кілька разів... П'ята й найбільша сутичка відбулася коло будинку міської стації південно - західних залізниць на Пушкінській вулиці. Тут чорносотенців набили, у їх провідника Голубєва вирвали з рук прапор, а самого повалили на землю. Але на поміч наспіли козаки і розігнали демонстрантів. Не зважаючи на те, рух у цім районі чимраз зростав і почалися виступи проти поліції...

Загалом 11 березня заарештовано 25 осіб, з того 7 курсисток.

Кавказькі верховинці святкують

Київ, 12 березня 1914. — З Владикавказу — від групи верховинців — одержано телеграму такого змісту: „Кавказькі верховинці святкують пам'ять великого поета Тараса Шевченка, що підтримує їх своїм могутнім словом в тяжкі часи, і просять передати всім, що пам'ять про нього завсіди буде жити в серцях свободолюбних племен Кавказу, які побачили, що для великого чоловіка нема ні еліна, ні іудея".

Демонстрація в Чернівцях на Буковині

Чернівці, 12 березня 1914. — Минулої середи відбулося в Чернівцях велике віче української молоді для запротестування проти заборони святкування ювілею Шевченка в Росії. По рефераті д. Навроцького і живій дискусії, ухвалено резолюції з протестом проти насильства царату і з подякою думським послам за їх виступ в обороні ювілею. По вічу відбувся демонстраційний похід. Перед російським консулятом прийшло до зудару зі сконсиґнованою поліцією, при чому кількох демонстрантів арештовано.

Страйки робітників у Києві

Київ, 12 березня 1914. — З приводу заборони ювілею Шевченка застрайкували робітники на машинобудівельнім заводі. 600 робітників вийшло на вулицю й урядило демонстрацію. Поліція розігнала демонстрантів.

На знак протесту проти заборони Шевченківського ювілею страйкувало 11 лютого багато майстерень на Великій Солом'янці і коло двірця. Страйкували також робітники великої друкарні Яковлева.

Д-р Ростислав Сочинський

НОВЕ В МЕДИЦИНІ

Придатність епілептиків.

У ЗДА 800,000 людей різного віку терплять на епілепсію (падачку). Сьогодні ці нещасні особи не мають потреби стояти осторонь від нормального життя. Песимізм, який ще недавно домінував над „хворим, його родиною і навіть його лікарем, не має тепер підстав для існування. Коли з падачки робиться іноколи родинну, чи суспільну трагедію„ причини цього треба шукати радше у психологічних, чим чисто медичних чинниках; та на них існують також засоби.

Раптові приступи втрати притомности, переходові й повторні судороги, що характеризують епілепсію, можна контролювати сьогодні у 80-85%. Тому видалювання епілептичних дітей із школи та відокремлювання дорослих від варстатів праці й заробітку, чи виключання їх з товариського життя — безпідставне. Акуратна діягноза та сумлінне лікування побудоване на індивідуальному підході, — це завдання модерного лікаря. Він має змогу тепер користуватися новою зброєю: знаменитими, протиконвульсійними ліками й поглибленим психолікувальним знанням. Цими засобами він може успішно допомогти зокрема дітям і молоді, що найчастіше стають жертвами епілепсії.

Лікарі детективами.

Одне з занять патологів, яких називають також „медичними детективами", це — встановлення дійсної причини смерти. Чи, наприклад, дана особа втопилась, чи згинула від руки душогуба, чи знов же померла природною смертю ще заки її тіло опинилось у воді?... Відповідь на ці питання може дати помір різниць скількости соли, що міститься у крові, обох комір серця. Тепер знайдено ще інший спосіб, а саме пробу питомого тягару крови. При втопленні питомий тягар крови лівого передсердя — нижчий, чим правого. Цей модерний тест дозволив судовій медицині викрити багато заплутаних злочинів.

Зміна погляду.

Так зване „профіляктичне" усування здорових яєчників під час підчеревних хірургічних процедур, виконуваних для інших цілей у жінок віком понад 50 років, мабуть не таке вже мудре, як це досі вважалося. Ці операції переводилось на підставі перестарілого погляду, що, мовляв, у старшому віці жіночі статеві залози — без вартости для організму. Форумові Амер. Академії Акушерства й Гінекології представлено докази, що навіть після п'ятдесятки яєчники потрібні для вдержання емоційної рівноваги у жінок. Випадки ж рака цих органів дуже рідкі у цьому віці.

Праця для емеритів.

Для кращого самопочування, ліпшого здоров'я і довшого віку старша людина, яка відходить „на емеритуру", не сміє припиняти своєї життєвої активности. Такий погляд, це — висновок трьохлітніх студій соціологів Шікаґського Університету. Збирання поштових марок, оглядання телевізії, зрощування кріликів, риболовство, чи інші улюблені розривки, які відпружують і дозволяють відпочити від щоденної праці, знамениті для працюючої людини. Одначе вони не зовсім вистачають людині на пенсії. Емерит повинен знайти собі заняття, яке б не цілком відокремлювало його від співпраці з іншими, не нищило почування придатности для громади чи суспільства, яке виповняло б духову прогалину, що може заіснувати через раптове припинення праці, виконуваної на протязі цілого життя.

НЕПЕВНА КНИГА

(Закінчення зі стор. 2)

сональної сили... В мирний час генерали не мають влади, і кожного з них легко усунути без великого галасу... Але на випадок війни, генерал, що очолює армію, небезпечний для кожного кремлівського диктатора і легко може підняти повстання проти уряду. Тому Маленков не посміє мобілізувати армію. Не маючи величезного престижу і авторитету Сталіна, Маленков буде зайнятий закріпленнями своєї влади..." (стор. 355).

Закінчує Орлов свою книгу такими словами: „Історія дала західнім демократіям незвичайну нагоду, коли вільний світ може зрівноважити балянс сил на свою користь. Якщо західній світ пропустить цю нагоду, якщо ослабить свою оборонну спроможність або зліквідує західний воєнний союз, він стане перед лицем катастрофи, що може зруйнувати всю цивілізацію". (стор. 355).

Останній розділ книги, якось не в'яжеться з загальним тоном цілого твору. Мимоволі спадає на думку, що хтось інший, видавець чи редактор, дописав його відповідно до загального погляду на сучасний стан взаємин між Совєтським Союзом і вільним світом. Бож цілий твір намагається переконати читача, що західній світ має боротися не проти комунізму взагалі, а тільки проти диктатури Сталіна та його послідовників.

Тим то видання цієї книги не тільки не ознайомить американців з обличчям комунізму, а навпаки, тільки здезорієнтує тих читачів, які повірять, що із смертю Сталіна небезпека для вільного світу зменшилась.

ЗАКЛИК

Перед останньою світовою війною діяв в Угнові Ювілейний Комітет, що поставив був собі за головне завдання видати альманах, охоплюючий історію Угнова й Угнівщини. Для цього приступив він був до переведення підготовчих праць, а зокрема придбав також деяку кількість потрібних історичних матеріялів. Воєнні події перервали оті праці, а зараз продовжує їх Товариство „Угнівщина", що діє на теренах ЗДА й Канади. Воно то вирішило докласти всіх зусиль, щоб започатковане Ювілейним Комітетом діло довести до кінця та ще на протязі біжучого року випустити в світ згаданий альманах. Важаючи вчинити його як найбільш вичерпним і всебічним, підписана Управа Тов-а „Угнівщина" звертається оце до всіх українців, де б вони не перебували, — в посіданні яких знаходяться будь-які документи та взагалі матеріяли, що мають відношення до Угнова й Угнівщини, як монографії, спогади, газетні статті, життєписи, знімки, кліші тощо, — з гарячим проханням визичити їх для використання при видачі того ж альманаху. Завважуємо, що йдеться тут про місто Угнів, Равського повіту в Західній Україні, як також про всі довколичні села, що належали до угнівської судової округи. Матеріяли просимо слати на адресу голови нашого Товариства:
Mr. N. PETRYSHYN, 18 LIBERTY AVE., JERSEY CITY, N. J. U.S.A.

При цьому ручимось за те, що всі прислані матеріяли будуть негайно після використання звернені в незміненому стані та з подякою власникам. Імена цих останніх же будуть відмічені на почесному місці альманаху. —

ЗА УПРАВУ ТОВ-А „УГНІВЩИНА":
Микола Петришин, голова; **д-р Ярослав Микулович**, секретар.

ДЕНВЕРСЬКИЙ КАЛЕЙДОСКОП

Святкування річниці 22 Січня відбулося в Денвері в неділю, 24 січня, старанням українсько-американської громади. Академію попередив Святочний Молебень у наміренні українського народу, що його відправив о. д-р Д. Влажейовський, парох Денверу. Під час молебня почесну стійку тримали комбатанти визвольних змагань за самостійність України. Після відправи зібралися денверці в недалеко від церкви положеній словінській залі на Святочну Академію. Програму Академії розпочала пані Сулліван відспіванням американського гимну. Відтак голова громади, мґр. О. Колтунюк, привітав присутніх, в першу чергу комбатантів, для яких був зарезервований перший ряд крісел, та представників латишської організації в Денвері, що були запрошені на Академію. Однохвилинною мовчанкою вшановано теж пам'ять президента УНР, покійного Андрія Лівицького. Вістка про його смерть дійшла до Денверу саме кілька днів перед Академією. (На маргінесі хочу згадати, що в наміренні покійного відслужено теж панахиду в дні 21 лютого в православній церкві). Привіт від латишів виголосив голова їхньої організації. Зі святочною промовою виступив проф. К. Лещенко. Проаналізувавши значення 22 Січня для України, доповідач в другій частині своєї доповіді висвітлив підступство і єхидність святкувань 300-ліття Переяславської угоди на рідних землях, де наїзник змушує нарід святкувати ці роковини як „свято возз'єднання". На підставі різних документів доповідач ствердив, що в оригіналі не було ніякої мови про возз'єднання, що стверджують навіть російські джерела, а насильне „возз'єднання" було лиш результатом московської імперіялістичної політики. Цю „фальшивку" розкусили навіть американці, доказом чого є голоси преси і виступи конґресменів. Дальшими точками програми були: виступ мішаного хору під орудою п. Я. Нижника з піснями „Гей степами" (упівська), „Ой горе тій чайці" (муз. Леонтовича до слів Мазепи) та маршем „Україна", (муз. Китастого до слів Багряного). Побажанням до хору було б, щоб сопрани менше форсували, що вийде лиш на користь хорові. У виступах шкільної молоді вибивалася деклямація знаного вже Любомира Оришина, вірш Ю. Шкрумеляка „Українець я із роду, з чуттям вийшла теж деклямація „І в мене був свій рідний край". Велике враження зробив дебют на денверському терені пані Євгенії Мозгової, якої всі точки принято спонтанними оплесками і солістка мусіла виступати з надатками. Пані Мозгова відспівала п'ять пісень: „Думу" Гайворонського, „Засумуй трембіто", „Думу" Степового, народну пісню „Кажуть люди" і свою власну композицію „Україна". Пані Мозговій акомпаніювала пані Тетяна з Лепких Юзвяк. Відспіванням українського національного гимну закінчено цю справді успішну імпрезу.

Денверська погода в місяці лютому побила аж 4 рекорди. Від 60 літ, коли бюро погоди почало провадити статистичні записки, не було такої сухої і теплої зими. Протягом повного місяця не впав ні один платок снігу, а температура кілька разів підносилася до 75 ступенів. Щойно в останньому дні лютого — на превелику радість фармерів — почав падати сніг, результатом чого був п'ятий рекорд (тим разом холоду 5 ступенів нижче зера). Справді нема-то як денверська погода!

Карнавал в Денвері розпочала українсько-американська громада дня 30 січня. До співпраці і організації тех репрезентативних вечерниць запросила Управа громади всі існуючі на терені Денверу організації і товариства, з метою осягнути як найкращі моральні успіхи. Йшло про це, щоби на забаву прийшли всі мешканці Денверу й околиці, а чистий дохід призначено на уфундовання бібліотеки про Україну в англійській мові для денверського університету. На забаву запрошено теж Управу й членів латишської кольонії в Денвері, а теж американців, що прихильно ставляться до української справи. Сама забава відбулася в центрі міста в залях демократичного клюбу. Атракціями забави були котильйони і вибір королевої і короля забави.

Після витраченої енергії всіми організаціями на цю імпрезу, ще лиш Батьківський Комітет спромігся на влаштування дитячої костюмової забави на закінчення карнавалу. До забави старанно приготовлялися так забавовий комітет як і матері, що придумували різні костюми для своїх діточок. Забава була вповні вдалою імпрезою і принесла багато втіхи нашим найменшим, а теж старшим, що при звуках грамофонних кружків забавлялися до пізного вечора. Запрошене жюрі під проводом пані Євгенії Мозгової мало трудне завдання вибрати 4 найкращі костюми з-поміж 22 різнородних зразків. Два перші місця признано одноголосно Ксені Юзвяк і Хризьові Костюкові за костюми червоної шапочки і маркіза. Усі нагороджені одержали як нагороди книжки з відповідними дедикаціями. З інших костюмів вирізнялися: циганка, Нерон, кухарчук, індійський магараджа, еспаночка, козаки й інші. В забаву вплетена була теж артистична програма, на яку складалися танки і сольові виступи дітей. До кращих належали малєтний танок „Червона шапочка" та козачок. Запрошений репортер зробив ряд знимок, які напевне стануть милими пам'ятками для всіх учасників. Варта було б частіше робити такі імпрези, щоб діти мали нагоду разом сходитися і ближче запізнаватися й зживатися. Можна було б навіть приділяти дітям якісь функції і в цей спосіб заздалегідь заправляти їх до громадської праці в будуччині. Від батьків належиться признання Батьківському і Забавовому Комітетам за труд і посвяту.

Л. К.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Параґваї

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ КОМІТЕТ

Українці католики в Параґваї приступили до організаційного оформлення свого життя. Після довгої підготовки і згоди о. ігумена Мельничина з Апостолес в Арґентині, та порозуміння з місцевою католицькою і світською владою, засновано в грудні минулого року Український католицький комітет в Енкарнасіоні. Комітет був вибраний на зборах українців Енкарнасіону й околиць. У склад комітету ввійшли: Гриць Шостак — голова, Петро Кос — заступник голови, Іван Вислоцький — секретар й інші.

У Франції

ПЕРЕНЕСЕННЯ ТЛІННИХ ОСТАНКІВ МИТРОПОЛИТА ПОЛІКАРПА

9-го лютого ц. р., на цвинтарі П'єр-Ляшез в Парижі відбулося перенесення тлінних останків бл. п. Митрополита Полікарпа з місця тимчасового похоронення до окремої, мурованої гробниці. Панахиду відслужив, в асисте духовенства, протопресвітер В. Вишневський. Цього дня були відслужені панахиди по Митрополитові Полікарпові по всіх церквах УАПЦ у Франції.

НОВИЙ АДМІНІСТРАТОР УАПЦ У ФРАНЦІЇ

В зв'язку з тим, що Митрополит Нікансор, як одночасно правлячий єпископ західньо-европейської єпархії УАПЦ, і надалі буде стало перебувати в Зах. Німеччині, адміністратором УАПЦ у Франції призначено протопресв. Вол. Вишневського, настоятеля церкви св. Симона в Парижі й голову Церковного Управління УАПЦ у Франції. Одночасно з тим протопресв. В. Вишневському доручено релігійну опіку над православними українцями в Італії, Швайцарії і Еспанії.

В Австралії

70-ЛІТТЯ ПАВЛА БОГАЦЬКОГО

В Австралії українська громада відзначила 70-ліття українського громадського діяча, письменника, науковця і редактора Павла Богацького. З того приводу в Сиднеї, Австралійський Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка, видав брошуру про життєвий шлях, наукову працю і бібліографію важніщих писань свого дійсного члена.

В Англії

ДІМ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ У ЛОНДОНІ

Українські організації у В. Британії, що стоять на плятформі Української Національної Ради і які гуртуються біля Представництва Виконного Органу УНРади у В. Британії та Об'єднання Українців і Англо-Українського Товариства, з кінцем грудня минулого року перенеслись до новопридбаного, добре обладнаного і вигідного власного дому при 78 Кенсінґтон Парк Ровд, В. 11, де в триповерховій будівлі примістились і бюра і частинно приватні жителі, що необхідно для сплачування затягненого гіпотечного довгу.

Дім придбано здебільша за фонди добровільних пайовиків з членства Об'єднання Українців, а всіма справами дому кермує спеціяльно обрана Загальними Зборами пайовиків Надзірна Рада, складена з поважних і досвідчених громадян.

„МАРТИН БОРУЛЯ" В ЛОНДОНІ

17 січня понад дві сотні українців Лондону мали змогу вперше вітати виступ місцевого театрального аматорського гуртка при СУБ, який поставив п'єсу М. Карпенка-Карого „Мартин Боруля".

УСПІХИ НАШОГО БАЛЕТМАЙСТРА В АНГЛІЇ

Починаючи з 4 січня ц. р., у великій театральній залі м. Брадфорд відбулося 6 концертів англійської балетної студії „Соншайн", в клясі балету якої навчає відомий український балетмайстер п. Остап Буряк. На останньому концерті, який розпочато українським масовим танком „Веснянка", публіка, що вщерть заповнила велику залю і серед якої перебував також із дружиною голова міста, зустріла і проводжала український танок бурхливими оплесками. В цей же день танцював сам п. О. Буряк, якого англійська публіка знає як кінофільмового артиста-танцюриста. На його танці „Волеро" і фінальний клясичний танок із другого акту балету „Лебедине озеро" публіка захоплено зареаґувала оплесками. Наступного дня англійська преса відмітила прихильними рецензіями концерт, помістивши фотосвітлини і виразно зазначаючи, що балетмайстер — „ексцелент" — український артист. Тисячі чужинців познайомилися з українськими танками та ...овими полтавськими строями.

Не зважаючи на те, що в англійській балетній студії навчаються українські діти, п. Буряк заснував, виключно для наших дітей другу балетну школу.

В Канаді

І. КОМАРНИЦЬКИЙ ЗДОБУВ ВІДЗНАЧЕННЯ

Іван Комарницький, фармер з Вафу, був нагороджений Великою Чашею Переможця за осяги в кампанії консервації землі, підчас другого дня спеціяльного триденного курсу для фармерів. Чашу вручив Комарницькому президент Едмонтонської Торговельної Палати, А. Д. Мек-Тавіш, в Павільоні Продажей на Едмонтонській Виставовій Площі, де відбувався цей фармерський курс.

УКРАЇНСЬКА ШЕСТИКЛЯСОВА ШКОЛА В МОНТРЕАЛІ

При Українській Православній Церкві св. Софії в Монтреалі зорганізовано в жовтні минулого року шкільний комітет, який зайнявся провадженням школи з шести кляс.

В цій школі працюють такі учетелі: І. Бартко, Б. Панчук, Г. Мельник і В. Мельник. В школі навчається коло півсотні дітей. Навчання відбувається в вечірніх годинах. Комітет вірить, що до цієї школи зголоситься більше дітей, яких батьки повинні бажати, щоб їхні діти пізнали українську мову, історію та культуру, і щоб виховувалися в українському і релігійному дусі.

В Арґентині

60-ЛІТТЯ ПРОФ. Є. ОНАЦЬКОГО

Проф. Євген Онацький, редактор арґентинського „Нашого Клича", має за собою 60 років життя. Є. Онацький почав свою політичну діяльність в Центральній Раді, потім виїхав за кордон з дипломатичною місією українського національного уряду до Італії, де перебував безперервно аж до 2-ої світової війни. У Римі, де мав широкі зв'язки з чужинним політичним, журналістичним і науковим світом, вибився не тільки як публіцист і учений, але й як політичний діяч, репрезентуючи ОУН перед чужинним світом. Під час 2-ої світової війни, заарештований німцями, перебував у німецьких в'язницях. По 2-ій світовій війні виїхав до Арґентини, де продовжує свою публіцистичну, журналістичну і наукову діяльність. Проф. Є. Онацькому, який визначається надзвичайною працьовитістю і має за собою численні праці та тисячі статтей і розвідок, розкинених по різних українських і чужинних журналах і часописах, бажаємо ще довгих років такої ж плідної і корисної для нашого народу праці.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКО-ІТАЛІЙСЬКОЇ МУЗИКИ В БУЕНОС АЙРЕСІ

Заходом Спілки УНЛІМ у Буенос Айресі відбувся вечір українсько-італійської музики, в якому взяли участь співаки українці: п. О. Хлєбич, пані М. Карпенко, пані Марійка Валук, п. С. Семенець, пані Негель, п. Р. Сасик, а з італійців Рафаель Вустельп (піяніст) і Пістро Скілячіотті (тенор).

АДОПТАЦІЯ СИРІТ ЗА ПЕРЕСЕЛЕНЧИМ ЗАКОНОМ 1953 РОКУ

Ті з американських родин, що не змогли знайти дитину для адопції в З'єдинених Державах, можуть тепер спробувати використати нагоду, яку дає їм новий іміґраційний закон 1953 року. Цей закон передбачає 4,000 спеціяльних позаквотових віз для сиріт до десятьох років, що їх адоптовано за кордоном або якісь американські громадяни мають їх адоптувати. (За новим іміґраційним законом тільки подружжя мають право привозити сиріт до З'єдинених Держав, але не подружені особи). Взагалі подружжя може адоптувати не більше двох дітей, але з цього правила робиться виняток в тих випадках, коли є кілька братів чи сестер-сиріт, щоб не розлучати їх.

В усіх випадках чоловік і жінка мусить дати задовільний доказ, що дитина була законно адоптована за кордоном або буде узаконена в З'єдинених Державах і що вона матиме відповідні умови і забезпечена буде відповідною опікою після переїзду сюди. Стейтовий департамент приготував спеціяльні форми зобов'язань для цієї мети.

Подружжя, які має намір привезти до З'єдинених Держав якусь дитину, мусять вибрати якусь відповідну доброчинну аґенцію і підписати спеціяльний ашуренс, що вони узаконять дитину і дбатимуть про неї. Це запроваджено в інтересах дитини на випадок, коли подружжя чомусь не зможе узаконити дитину після її прибуття до З'єдинених Держав. Тоді аґенція перебирає на себе відповідальність за опіку над такою дитиною і дбає про те, щоб її улаштувати. Аґенції не підписують ашурансів тих подруж, які хочуть перевезти дитину, вже адоптовану за кордоном.

Якщо подружжя хоче привезти сюди дитину, якої вони особисто не знають, тоді вони доручають аґенції, що підписує їх ашуренс, репрезентувати їхні інтереси у виборі дитини.

Ашуренс на адопції і опіку мусить бути затверджений адміністрацією відділу Іміґрації та Натуралізації, а також американським консулятом за кордоном, який одержить аплікацію про видання візи для дитини.

Докладніші інформації про порядок адопції дітей відповідно до нового закону про іміґрацію та натуралізацію можна мати в льокальних організаціях опіки над дітьми.

Загальна Рада.

ЗАКЛИК У.К.К.

В РОКОВИНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

УКРАЇНЦІ У З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ!

Події на протесні 1939 року, що були передвісниками глибоких потрясень усвіті, схвилювали тоді зокрема нас, українців у З'єдинених Державах Америки. Бо в цих подіях одним із головних акторів на европейській політичній сцені була й частина нашого, українського народу — українці Карпатської Землі. Тієї Срібної Землі, що в незабутніх днях об'єднування Українських Земель тридцять п'ять років тому в одну Державу Українського Народу, заявила голосно і врочисто: Українське Закарпаття приєднується повік до Єдиної, Незалежної, Неподільної, Соборної Української Народної Республіки.

Події, що сталися згодом, змінили державно-політичну ситуацію в окремих частинах української національної території.

Двадцять років всебічного ренесансу і політичного розвитку Срібної Землі, довели до високого національного відродження. Довершенням його були вибори 12 лютого 1939 року до Першого Сойму та проголошення Незалежности Карпатської України 15 березня того ж року. — Ці події стали історичними документами: Карпатська Україна сказала знову, хто Вона й чого прагне її нарід. Участь — активна й пасивна — у цих виборах й усіх інших національних груп на території Карпатської України та приявність — у висліді виборів — їх представників у складі Сойму, доказували широкий, справжній демократизм виборчої ординації й цього референдуму населення та повну законність нарад, постанов і вирішень Сойму.

Відкиненням ультимату Мадярщини й збройним спротивом проти її аґресії, Карпатська Україна з'єднала собі пошану й подив усього волелюбного світу, бо не скапітулювала в обороні Волі й Незалежности. Цим Вона вплела свіжий листок у лавровий вінок Слави України.

Політичні й військові задуми та дипломатичні торги тодішніх диктаторів звели на нівець визвольні змагання Карпатської України. І поневолили її. Але не знівечили слави, не знівечили традиції, не знівечили історичної правди, ваги й значення цих подій.

Сповнилося 15 років від тих подій у Карпатській Україні.
Тоді — всі ми духом єдналися з Нею.
Тоді — всі ми прагнули, але не могли допомогти їй.
Тоді — Вона одна несла на собі весь тягар боротьби.

Тепер, у 15 Роковини тих подій, коли деякі чужі еміґрантські політики цю частину Української Землі включають у свої калькуляції, ми відзначимо ці Роковини об'єднано і врочисто.

І скажемо світові:

СПРАВА БРАТІВ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ — ЦЕ СПРАВА ВСЬОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА — НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ!

СПРАВА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ — ЦЕ СПРАВА СОБОРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ!

В Роковини Карпатської України, вшановуємо Світлу Постать її Першого Президента Монсіньора Августина Волошина, сумуємо по Всіх, хто життя своє віддав у боротьбі за Волю Карпатської України!

Український Конґресовий Комітет Америки.

Ню Йорк, 15 березня 1954 року.

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що найближчий вечір, в п'ятницю 26-го березня, буде присвячений Роковинам Т. Шевченка. В програмі вечора візьмуть участь: Євген Маланюк, проф. Дам'ян Горняткевич, Леся Вахнянин, Ігор Соневицький та Теодор Терен-Юськів. Початок о год. 8-мій ввечорі.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Українська Вільна Академія Наук і Наукове Товариство Імени Шевченка в ЗДА за початковою допомогою East European Fund, Inc., організовують видання українських книжок.

В проєкті цих видань передбачено опублікувати українською мовою ряд книжок, які є в інтересах широкого українського читача і яких неможливо тепер дістати.

Тому, що головною метою цих видань є не одержання зиску, а якнайбільше поширення книжок, ці книжки продаватимуться за якнайдоступнішими цінами, а всі надходження від продажу книжок використовуватимуться для фінансування дальших видань.

Протягом 1954 року передбачається видати близько п'ятнадцяти книжок з таких категорій: твори українських клясиків; заборонені чи вилучені з ужитку твори українських підсовєтських письменників; твори давніших і сучасних українських еміґраційних письменників; твори мемуарного та загально-освітнього характеру, а також переклади з інших мов.

Наукове Товариство Імени Шевченка і Українська Вільна Академія Наук в ЗДА вже розпочали працю над видавничим пляном на 1954 рік і звертаються до всіх зацікавлених в цій важливій і корисній праці допомогти їм порадами та практичними вказівками, а також надсилати рукописи.

За інформаціями звертатись на адресу:

THE UKRAINIAN BOOK PROJECT,
11½ West 26th Street, New York 10, N. Y.

Степан Вусатий

КОНСОЛІДАЦІЯ

— Немає в нас консолідації — нарікаєте;

— Не хочуть наші еміграційні політики консолідуватись — бідкаєтесь;

— Ах, коли ж, коли ж, настане в нас ота, консолідація — зітхаєте...

А дозвольте спитати вас, українська політична еміграціє, громадяни багатьох прибраних батьківщин:

Чим ви причинилися до тієї консолідації?

Що ви зробили, щоб вона настала??

Що ви вдіяли, щоб наших закогучених еміграційних партійників сконсолідувати??

Звісно, нічогісінько не зробили.

Ну, так тоді й не дивуйтесь, що консолідації в нас немає.

Консолідація бо, еміграційні ви голубчики, це така еміграційна птиця, що сама до нас не прилетить.

Ждіть — не ждіть, а сама не впаде нам з партійної еміграційної груші, та простісінько, в наш, еміграційний рот...

Щоб вона, ота консолідація, у нас запанувала, треба її, сяку-таку задрипанку, злобити за неслухняне партійницьке вухо, й приволікти до нашого еміграційного смітника...

Як це зробити — питаєте?

На це є багато способів. Малих і ґеніяльних, великих і звичайних.

Я не стану всіх їх тут вичисляти, бо це був би задовгий фейлетон і ніхто не схотів би його надрукувати. Я подам тільки один плян. Зовсім простий і зовсім реальний. Такий, що його легко й скоро можна перевести в діло навіть в нашій еміграційній дійсності.

Ось, купили ми нарешті Народній Дім в Ню Йорку.

Не надзвичайний він собі, бо не надзвичайний, і як на Метрополію, дещо заманлий, але слава Богу, що й такий купили. А то була б нас провінція на заячий хвіст засміяла...

І ось, у цьому то Народному Домі мається до винайму приміщення... залі, тобто, руми та кімнати... Правда, не дуже то поспішають наші товариства й організації їх винаймати:

— Дорого, — кажуть, — правлять...

— Хоч і свої, а друть, гірш чужих...

— Тай, ще хто зна, як ставитиметься до нас Управа...

— Краще вже залишаймося в чужих приміщеннях... Певніше буде й безпечніше...

Ну, та це нічого дивного. Звісно, ми народ нарікайлів, — завжди нам щось неподобається, завжди на щось мусимо нарікати.

Не було Дому, нарікали: товариства наші, мовляв, і організації, не мають де приміститися... Наші національні гроші до чужих кишень плинуть...

Купили Дім, — дальше нарікаємо, дальше сидимо в чужих приміщеннях і дальше наші національні гроші до чужих кишень пливуть — напливають...

Та це нічого страшного. Не схочуть свої — чужі винаймуть. Ще навіть краще буде, менше політичного клопоту матимем за комірне...

Отож у цьому то метропольному Народному Домі треба залишити одне вільне приміщення для нашої еміграційної консолідації. Не великої залі до цього треба, ні. Ні горішньої, ні долішньої. Навіть великої кімнати не потрібно. На це велике, історичне, епохальне еміграційне діло вистане малесенький румчик, глухий куточок. Десь на самому горищі, в найтемнішому місці, куди ніхто не схоче йти в комірне.

Обстановку цього консолідаційного приміщення, що може заважити на історії нашої політичної еміграції, влаштувати дуже простенько:

По середині, великий, дерев'яний стіл. Кругом стола стільки дерев'яних стільців, скільки є українських партій на еміграції.

І більш нічого. Ніяких комфортів, жадних вигод.

І ось туди загнати всіх наших партійних когутиків. Заперти двері, замкнути на сім замків, поставити дижурного, і:

— Консолідуйтеся, сякі, ви, такі, політичні голодранці...

...Стануть вони там дискутувати, займати становища, ставити принципіяльні вимоги — аж зголодніють. Тоді стукатимуть до дверей:

— Їсти хочемо!...

А дужурний їм:

— Сконсолідувались?

— Ще ні...

— Немає для вас їсти!...

...Обговорюватимуть справу паритету, шукатимуть точки порозуміння, творитимуть нову базу зговорення — аж всю воду вип'ють.

Тоді:

— Води принесіть!... Горла позасихали!...

— Сконсолідувались?...

— Ще ні...

— Немає для вас води!...

...Почнуть заперечувати одні другим леґітимність, хвалитися зв'язками з краєм, торгуватися за портфелі — слабо комусь зробиться.

...Це ж бо вже буде 11-тий день консолідаційних переговорів і наші еміграційні партійники дихатимуть вже останньою парою. На 12-тий день ранком-ранесенько, стануть вони потихесеньки благати:

— Вмираємо-о-о-о...

— Сконсолідувались???

— Ще ні-і-і-і-і-і...

— Ради Бога, випустіть, під'їмо, тоді дальше переговорювати станемо...

І тут, саме в тому місці, рішиться доля нашої еміграційної консолідації... Усе залежатиме від того, хто дижуритиме у цей історичний час під дверима.

Буде це людина м'якосердна, змилосердиться і випустить їх — спортить діло на всі часи! Партійники вийдуть, відживуть, а тоді поминай, як звали. Другий раз їх вже до консолідаційної кімнати не заженеш...

Як жеж у цей час дижуритиме людина тверда, загартована, й відповість їм:

—Консолідуйтесь, або здихайте, собачі діти!!! — вічна консолідація настане. Тому добре глядіть, кого у цей день дижурити поставите.

● Уряд Іміграції і Натуралізації хоче вислати до Европи двох членів лотишської родини, які народилися в Швеції і тому не підходять під катеґорію переміщених осіб. Урядовці розуміють дивовижу, яка виникає з гостроти іміґраційного закону, і запевняють, що мусить знайтися якийсь вихід із цього становища, щоб дев'ятирічний і шестирічний діти могли залишитися разом із своїми батьками.

ПОДЯКА

Вп. П. Д-р ВАСИЛЕВІ КІНАЛЕВІ

293 SAW MILL RIVER RD., YONKERS, N. Y.

Оцим складаємо якнайсердечнішу подяку за успішне і безкорисне переведення операції нашому синові та за дуже дбайливу лікарську опіку по операції.

Ірина та Михайло Кіндрачуки
Нюарк, Н. Дж.,

ПОДЯКА

Пластприят в Ню Йорку щиро дякує всім ВП. Паням і Панам з Пласту і Пластприяту за успішну допомогу в зорганізуванні та переведенні Дитячої Костюмівки в Ню Йорку в дні 28. лютого 1954. р.

Чистий дохід в сумі $550 — розділено слідуючо:: $500 на будову купелевого басейну на пластовій оселі в Іст Чатгем, а $50 на організовання пластових таборів в Німеччині.

Старшина „Пластприяту"

ПРОДАЖ БІЛЕТІВ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФЕСТИВАЛЬ УНС

(Дня 16-го травня 1954 в Карнеґі Голл).

Квитки на імпрезу з нагоди 60-річчя Українського Народного Союзу 16. травня б. р. в Carnegie Hall можна набути в секретарів відділів, а саме:
Відділ:

5 PAUL BARNYCH
23-90 — 29th St., Astoria, L. I., N. Y.

8 WASYL MANDZIJ
70 Chestnut St., Yonkers, N. Y.

25 J. GIBAYLO-GIBBONS
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

27 OSTAP OLESNYCKYJ
228 Peshine Avenue, Newark, N. J.

69 MICHAEL LYKTEY
35-10 — 35th Street, Astoria, L. I., N. Y.

97 WILLIAM TABACHUK
188 Hope Avenue, Passaic, N. J.

117 SEMEN KUCHMA
214 East 10th Street, New York, N. Y.

130 H. LUCHANKO
257 East 2nd Street, New York, N. Y.

155 M. CHUMER
343 Laurie Street, Perth Amboy, N. J.

158 J. PAWCHAK
101 South 1st Street, Brooklyn, N. Y.

160 M. KOSTYSHYN
145-02 Liberty Avenue, Jamaica, N. Y.

171 STELLA RYAN
88 Terrace Avenue, Jersey City, N. J.

194 Dr. Y. PADOCH
33 Hillside Avenue, Mahwah, N. J.

200 STEPHEN SHIPKA
127-28 — 102nd Road, Richmond Hill, L. I., N. Y.

204 WASYL HASIY
527-9 East 12th Street, New York, N. Y.

281 L. BACHYNSKY
46 Washington Parkway, Bayonne, N. J.

293 Mrs. M. DEMYDCHUK
416 — 17th Street, Brooklyn, N. Y.

361 PETER KUCHMA
95 East 7th Street, New York, N. Y.

371 J. BARANIUK
159 Melrose Avenue, Irvington, N. J.

455 Mrs. M. BLYZNAK
318 East 6th Street, New York, N. Y.

Рівнож в крамницях:

ARKA, 48 E. 7th St., New York,
SURMA, 11 E. 7th St., New York,
EKO, 145 Second Ave., N. Y. C.
VARIETY BAZAAR, 91 Mercer St., Newark, N. J.
SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЦІНИ місць: Льожі $3—$2.40, партер $2.40, 1-ий балькон $1.80, 2-ий балькон $1.50.

Замовлення на білети проситься надсилати з належитістю.

Подаємо до відома, що оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини огол.) пересилати разом з текстом.

Адм. „Свободи".

ВАМ НЕ МОЖЛИВО ОБІЙТИСЬ БЕЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. А НАЙКРАЩЕ І НАЙПЕВНІШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДАСТЬ ВАМ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

● РОЗШУКИ ●

Феська КОБРИНОВИЧ пошукує кузина Філька ГУРСКОГО із села Тучне, пов. Перемишляни. Перебував у Ню Йорку до другої світової війни. Його самого, або хто знав би про нього, прошу писати на адресу: Feska Kobrynowycz-Bazylo, 4597 Clark St., Montreal, Que., Canada.

МАРІЯ МИХАЛУС
з дому Ґураль пошукує свого брата ТИМКА ҐУРАЛЬ зі села Покропивна, пов. Тернопіль, Зах. Україна. Адреса:
MYCHALUS MARIA
1637 Girard Avenue
Philadelphia, Pa.

ЄВФРОЗИНА КАМУК
пошукує Є. КРИМІНЬ, рідних та односельчан з Лінини Великої, пов. Самбір.
Моя адреса:
E. MYCHAJLUK
119 Attorney St., New York, N. Y.

Пошукую:
МАРУСЮ ВОЗНЯКОВУ,
ЛІДІЮ КОРОПЕЦЬКУ
з дому Возняк
СОНЮ ШМЕРИКОВСЬКУ
з дому Миговнч.
Відомості про них прошу слати на адресу:
CLAUDIA-PATOCKA
423 Washington Avenue
Belleville, New Jersey

✝

15. березня 1954 р., помер у Пітсбурзі, Па.,

бл. п. Павло Тильчак

народний учитель і кооператор.

Покійний уродився у Вікні пов. Скалат, учителював у Зборівщині, Золочівщині, Брідщині та в таборах Бад Верісгофен і Ляйпгайм.

Вічна Йому пам'ять!

ДРУЗІ

ТАРЗАН, ч. 3250. Засуджений.

Тарзанове огляданяя залі нагло перервав хрипкий голос Томоса, члена Ради Королеви. — Підведіть в'язня ближче, — наказав він вартовому.

—Ця людина, заричав Томос, — прийшла сюди через мури, щоб забити нашу королеву. Вона має вирішити рід його смерти.

Коли він скінчив говорити, двері в одному куті залі відкрилися, і старий вояк ввійшов. — Королева!, — заповів він голосно.